

AES942 İLKOKUL PROGRAMI

Eğitim Programı ile İlgili Kavramlar

Dr. Öğr. Üyesi Fehmi DEMİR

Siirt Üniversitesi Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı

Dersin Hedefleri

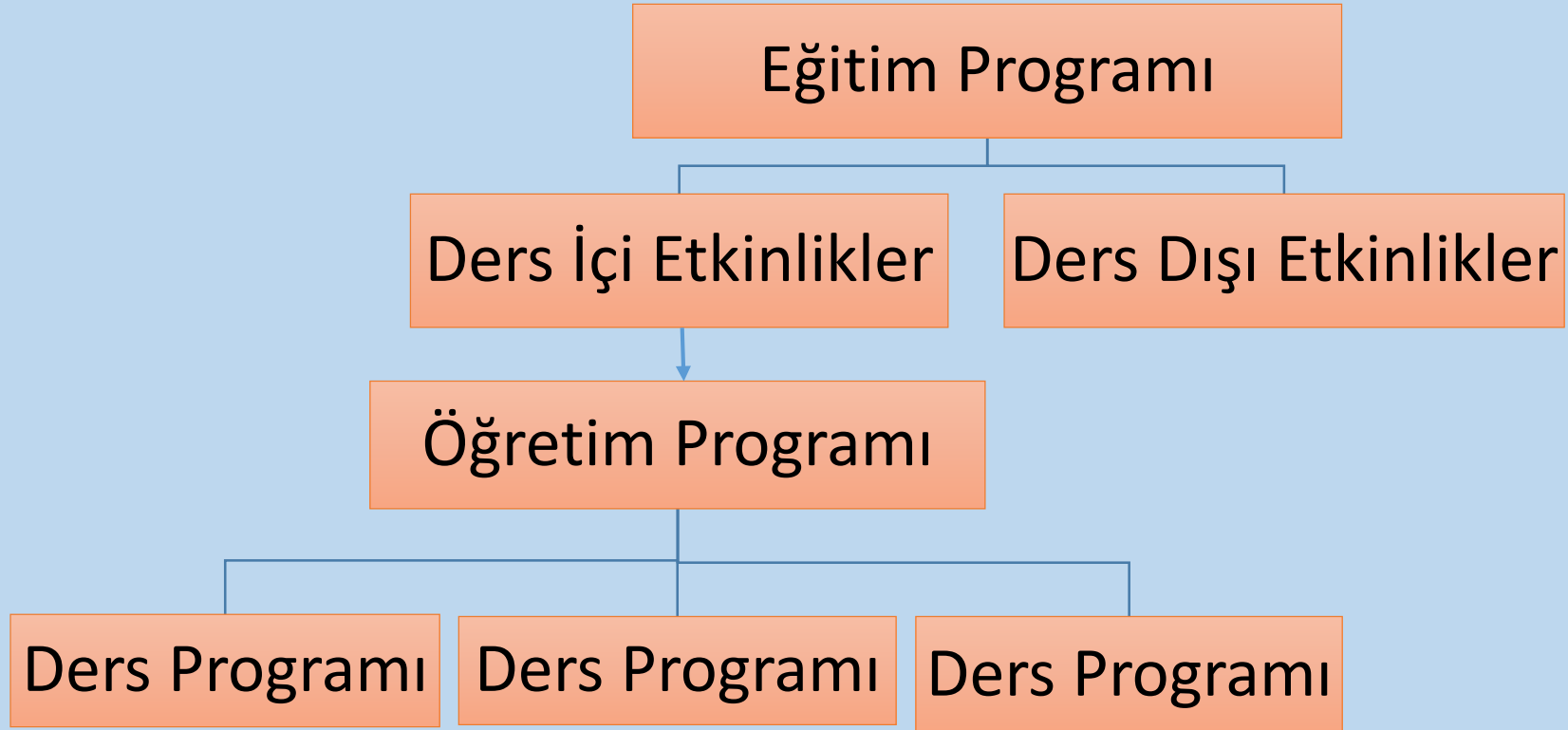
- Program ve eğitim programı
- Eğitim programının kapsamı
- Eğitim programının özellikleri
- Eğitim programının faydaları
- Program türleri
- Planlama türleri

“Hangi Limana Gideceğini
Bilmeyen Gemiye Hiçbir
Rüzgar Yardım Etmez...”

Program, Eğitim Programı?

- **Program**, belirlen hedeflere ulaşmak için yapılacak «etkinlikler düzeneği»
- **Eğitim programı**, eğitim amaçlarına ulaşabilmek için yapılan etkinlikler düzeneğidir.
- **Eğitim programı**; öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış faaliyetler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir.

Eğitim Programının Kapsamı

Eğitim Programının Sahip Olması Gereken Nitelikler

- 1. Amaçlara Uygunluk:** Eğitim programı, ön görülen amaçlara (toplumsal değerler, devletin ve milli eğitimin amaçları) ulaştırıcı olmalıdır.
- 2. İşlevsellik (Görevsellik):** Eğitim programı, uygulandığı bireylerin yaşamında başarılı olabilmelerini sağlayacak bilgi, beceri ve etkinlikleri kapsamalıdır.
- 3. Esneklik:** Programın öğrencilerin bireysel farklılıkları, ihtiyaçları, özellikleri ile toplumsal değişme ve gelişmeleri dikkate alacak şekilde esnek olmalıdır.

Eğitim Programının Sahip Olması Gereken Nitelikler

4. **Uygulayıcılara yardımcı olma:** İyi bir program onu uygulayacak olan öğretmenlere rehberlik ve kılavuzluk yapmalıdır.
5. **Bilimsellik:** Eğitim programının içeriği, geçerli ve güncel konulardan oluşmalı ve bu konular programın ilgili olduğu yaş grubunun özelliklerine uygun, öğretilebilir ve anlamlı olmalıdır.
6. **Ekonomiklik:** Öğretme, en az maliyetle ve en fazla yararla yerine getirilebilmesini ifade eder.
7. **Değişmez ve genel olma:** Eğitim programı, devletin ve toplumun beklentilerine uyumlu olmak adına, belli konu ve etkinlikler açısından değişmez ve genel olmalı.

Eğitim (Öğretim) Programının Faydaları

- Eğitim faaliyetlerine yön verir.
- Aynı seviyedeki okullarda eğitimin aynı amaçlar çerçevesinde gerçekleşmesini sağlar.
- Eğitimde verimliliği artırır.
- Öğretmenin düzenli çalışmasını sağlar.
- Mesleğe yeni başlayan öğretmenlere rehberlik eder.

Program Türleri

- **Açık/Resmi Eğitim(öğretim) programı**, MEB Talim ve Terbiye Kurulu (TTK) tarafından hazırlanan ve okullara gönderilen programdır. Bu program ülkenin eğitim felsefesi ve eğitim politikalarını yansıtır. Resmi ve teoriktir. Yazılı dokümandır. Standarttır.
- **Uygulamadaki/Gerçekleşen/İşevuruk program**, resmi programın somut gerçekleşen ve gözlenen boyutudur. Okulda öğretmen elinde hayat bulan programdır.

Program Türleri-2

- **Müfredat programı**, tek tek bir takım konulardan oluşan program. «Ders listesi» anlamını taşıyan müfredat, daha çok ders içeriklerini göstermektedir.
- **İhmal edilen/geçersiz/öğretisiz/geçştirilen program**, resmi eğitim programının kasıtlı, bilinçli bir biçimde öğretilmeyen, atlanan, eksik bırakılan, üstün körü geçştirilen programdır.

Program Türleri-3

- **Örtük/gizli program**, resmi programda yazılı olmayan ve açıkça belirtilmeyen, ancak öğrenci davranışlarını etkileme gücünde olan tüm uyarıcıları kapsar. Örtük program, bir eğitim kurumu tarafından açıkça ifade edilmeyen, ancak o kurumdan mezun olan öğrencilerde ortaya çıkan davranış değişiklikleridir.
- **Ekstra/Destekleyici/Fazladan Program**, resmi programın dışındaki planlı, sosyal, kültürel, sportif ve sanatsal etkinliklerdir. Bu etkinlikler resmi program dışındadır. Ancak planlıdır. Öğretmenlerin rehberliği ve gözetimi altındadır.

Öğretim Programı

- Okulda ya da okulun dışında bireylere kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili olan tüm etkinlikleri içine alan yaşantılar düzenegidir.
- Öğretim programı, bir derste öğrencinin ulaşacağı **hedefleri**, hedeflerin kapsadığı **kazanımları-öğrenme çıktılarını**, kazanımları kazandırmak üzere düzenlenecek **eğitim durumlarını** ve kazanımların ne derece kazanıldığını ortaya koyabilecek **sınama durumlarını** kapsayan öğeler bütünüdür.

Eğitim Programı ile Öğretim Programının Karşılaştırılması

Eğitim Programı

- Zaman ve mekan bakımından **kapsamlı**
- Programlama, planlama, **kılavuzlama**dır.
- Öğrenme yaşantılarını öngörür.
- Öğretim programı, rehberlik, eğitsel kol vb. alt öğeleri kapsar.
- **Teoridir.**

Öğretim Programı

- Zaman, mekan ve belge ile **sınırlıdır.**
- Planlı **uygulama** aşamasıdır.
- Öğretme ve sunuş becerilerini içerir.
- Ders programlarını kapsar.
- **Yöntemdir.**

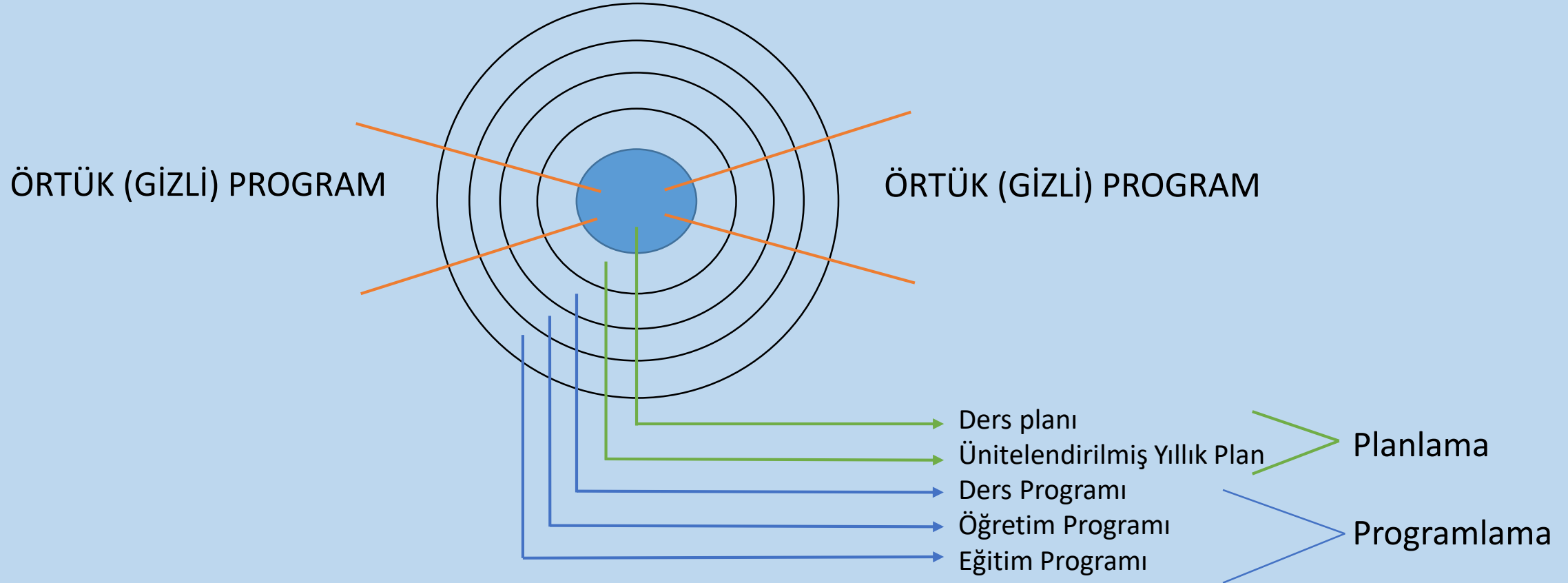
Ders Programı

- **Ders programı**, bir derse ilişkin **kazanımı-öğrenme çıktısının** ne olduğu, bu kazanımın-öğrenme çıktısının hangi **içerikle** kazandırılacağı ve bu içeriğin nasıl bir **öğretim sürecine**, hangi **yöntem ve teknikler** yoluyla, hangi **araç ve materyallerden** yararlanarak kazandırılacağı ve kazanımların hangi **ölçme araçları**ndan yararlanılarak ölçüleceğine yönelik olarak her bir aşamasının belirli bir düzen dahilinde sistematik olarak planlanmasına yönelik tüm etkinlikleri **kapsayan programdır**.

Planlama

- **Ünitelendirilmiş Yıllık Plan:** Öğretim programında yer alan konu ve etkinliklerin sınıf düzeyinde aylara ve haftalara göre düzenlenmiş planıdır. Eğitim-öğretim yılının başında Zümre Öğretmen Kurulu tarafından hazırlanır.
- **Ders Planı:** Öğretmen tarafından hazırlanan, bir ya da birçok ders saatinde etkinliklerin tasarlandığı planıdır. Giriş, etkinlikler ve sonuç olmak üzere üç bölümden oluşur.

Genelden Özele Program ve Plan Türleri

Program, hedefleri doğrultusundaki öğrenmeler için mi?

Evet

Resmi/Açık/Yazılı Program

Gerçekleşen

Uygulanan/İşevur
uk/Geçerli
Program

Gerçekleşmeyen

Öğretisiz/Geçersiz/
İhmal Edilen
Program

Hayır

Örtük ya da Ekstra Program

Kasıtsız

Örtük/Gizli
Program

Kasıtlı

Ekstra/Destekl
eyici Program

Yararlanılan Kaynaklar

Akpınar, B. (2013). Program geliştirme. Ankara: Data Yayıncılık.

Demirel, O. (2010). Program geliştirme. Ankara: Pegem Akademi.

Oktaylar, H. C.(2013). Program geliştirme. Ankara: Yargı Yayınları.

Sönmez, V. (2009). Program geliştirmede öğretmen el kitabı. Ankara: Anı yayıncılık.